

“ЎЗКИМЁСАНОАТ” АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТИ

Коррупцияга қарши ички назорат ва комплаенс бошқармаси

“Комплаенс назорат” тизимини йўлга қўйиш бўйича

Тошкент ш.

Коррупцияга қарши “Комплаенс-назорат” тизими нима?

Илғор хорижий давлатларнинг коррупцияга қарши курашиш соҳасидаги замонавий бошқарув усулларига мувофиқ, самарали фаолият юритишни таъминловчи энг муҳим профилактик воситалардан бири таркибида коррупцияга қарши “комплаенс назорат” тизимини жорий этиш ҳисобланади.

“Комплаенс”, “комплаенс назорат” (compliance control) тушунчалари - мувофиқлик ва аниқ белгиланган қоида, стандарт ҳамда кўрсатмаларга мувофиқ фаолият юритишни англатади.

Давлат органлари ва хўжалик юритувчи субъектлар, банклар ва хусусий сектор фаолиятини коррупцияга қарши курашиш соҳасидаги халқаро стандартлар, қонун ва бошқа меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларга мувофиқ ташкил этилишини таъминловчи, коррупция хавф-хатарлари ва манфаатлар тўқнашувини ўз вақтида аниқлаш ҳамда уларга чек қўйиш, қонун бузилиши ва коррупцияга оид ҳуқуқбузарликлар ҳақида хабар бериш каби қатор профилактик чораларни ўзида мужассам этган самарали тизимдир.

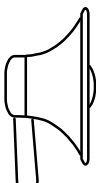
“Комплаенс назорат” тизимининг халқаро принциплари:

- **Шахсий намуна (TONE AT THE TOP)** - раҳбарият томонидан коррупцияга қарши курашиш соҳасидаги ташаббусларни қўллаб-қувватлаш, рағбатлантириш ва бунда жамоага шахсан намуна бўлиши;

- **Коррупцияга нисбатан муросасизлик** - ходимларда коррупцияга нисбатан **“0 (ноль)”** даражадаги муросасизлик маданиятини шакллантириш;

- **Очиқлик ва шаффофлик** - фаолиятда **очиқлик ва шаффофликни** таъминлаш;

■ **Хабар бериш сиёсати** - қонун бузилиши, манфаатлар тўқнашуви ва коррупцияга оид ҳуқуқбузарликлар ҳақида **хабар бериш**;

■ **Комплаенс дастури** - коррупцияга қарши курашиш сиёсатини қамраб олувчи жараёнлар;

■ **Комплаенс ходим** - коррупцияга қарши курашиш фаолиятини самарали юритиш учун **жавобгар шахс**;

■ **Коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш** - фаолиятни турли коррупциявий хавф-хатарлардан ҳимоя қилиш ва баҳолаб борилишини мониторинг қилиш;

■ **Самарадорлик ва малака ошириш** - ходимларни коррупцияга қарши маданияти ва билимини мунтазам ошириб бориш мақсадида ўқитиш.

■ **Тизимли таҳлил** - коррупцияга қарши “комплаенс назорат” хизматининг самарали фаолият юритиб боришини мунтазам равишда баҳолаб, мониторинг қилиш;

■ **Контрагент** - учинчи томон шахсларнинг ишончли-лигини баҳолаш.

Коррупцияга қарши ички назорат
тизимини тартибга солиш
муносабатлар

■ Коррупцияга қарши курашиш сиёсатини ишлаб чиқиш;

■ Шаффоф давлат харидлари сиёсатини амалга ошириш ва назорат қилиш;

■ Бюджет маблағларининг мақсадли сарфланиши ва бюджет интизомига риоя қилишнинг комплекс механизмларини ишлаб чиқиш;

■ Коррупциявий хавф-хатарларни аниқлаш;

■ Қонун бузилиши ва коррупция ҳолатлари ҳақида **хабар бериш тартиби**;

■ Манфаатлар тўқнашувини бошқариш тартиби;

Коррупцияга қарши ички назорат тизимини тартибга солувчи муносабатлар

- Давлат хизматчиларининг **одоб-ахлоқ** қоидалари;
- Иш юзасидан **совғалар бериш ва олиш тартиби** ҳамда **кўнгилочар тадбирларни** ташкил этиш;
- Номзодларни ишга қабул қилишнинг **очиқ ва шаффоф** тартиби;
- Хизмат **текширувларини** ўтказиш тартиби;
- Хизмат **сири ва маълумотларининг** конфиденциал-лигини сақлаш тартиби;
- Хайрия ва ҳомийлик ёрдамини кўрсатиш тартиби.

КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ КУРАШИШ ТЎҒРИСИДАГИ НИЗОМ

Мазкур Низомнинг асосий мақсади:

- Жамият ходимларининг ҳуқуқий онги ва маданиятини шу орқали **жамиятда коррупцияга тоқатсиз муносабатни** шакллантириш;
- Жамият ходимлари коррупцияга қарши **қонун ҳужжатлари ва ички идоравий ҳужжатлари талабларини тўлиқ билишлари** ҳамда уларга **риоя этишлари** лозим;
- Жамият ходимлари **коррупцион ҳаракат содир этганлиги** учун **жавобгар** ҳисобланади;
- Жамиятга **ишга кирувчи ҳар қандай шахс** коррупцияга қарши кураш тўғрисидаги **НИЗОМ** билан **имзо қўйган ҳалда танишиши** ва **унга риоя этиши шарт.**

Коррупция нима?

Коррупция - шахснинг ўз мансаб ёки хизмат мавқеидан **шахсий манфаатларини**

ёхуд ўзга шахсларнинг манфаатларини кўзлаб моддий ёки номоддий наф олиш мақсадида қонунга хилоф равишда фойдаланиши.

АСОСИЙ ТУШУНЧАЛАР

✓ **Коррупциявий ҳаракатлар** - ходим томонидан пора берувчининг манфаатларини кўзлаб ҳаракат ёки ҳаракатсизлиги учун бевосита ёки билвосита, шахсан ёки учинчи шахслар орқали **порани** (пул, қимматбаҳо қоғозлар, мулкӣ тусдаги хизматлар, бошқа мулкӣ ҳуқуқларни) олиш, талаб қилиш, таклиф қилиш, ваъда қилиш ва бериш, пора бериш ва олишда воситачилик қилиш, ўз хизмат мавқеидан ноқонуний фойдаланиш.

✓ **Кронизм** бу - дўстларга ёки ишончли шахсларга ноқонуний имтиёзларни тақдим этиш мақсадида хизмат вазифасидан фойдаланиш ва (ёки) таъсир ўтказиш;

✓ **Манфаатлар тўқнашуви** - шахсий манфаатдорлик Жамият ходимининг мансаб ёки хизмат мажбуриятларини лозим даражада бажаришига таъсир кўрсатаётган, таъсир кўрсатиши мумкин бўлган ҳамда **шахсий манфаатдорлик** билан филилал тизимининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари ўртасида қарама-қаршилик юзага келаётган ёки юзага келиши мумкин бўлган вазият;

Conflict of interest

✓ **Маҳаллийчилик** - шахсни мазкур лавозимга қўйиладиган малака талабларига мувофиқлигини инобатга олмаган ҳолда, фақатгина келиб чиқиши ҳамда мазкур шахснинг ҳуқумат ваколатларига эга бўлган идораларда яқин қариндошининг хизмат мавқеи сабаблари бўйича шахсни ишга қабул қилиш, ишини ўзгартириш, лавозимга тайинлаш;

✓ **Непотизм** — ўзининг яқин қариндошларига гайриқонуний имтиёзлар бериш мақсадида ҳокимиятдан фойдаланиш ва (ёки) таъсир ўтказиш, яқин қариндошлари ва дўстларига асоссиз мукофотлар ҳисоблаш, жамият манфаатлари зарарига яқин қариндошлари ва

дўстларини ишга қабул қилиш ва лавозимга тайинлашлар;

✓ **Уруғ-аймоқчилик** - муайян қариндошга мансублиги асосида учинчи шахсларга нисбатан субъектив, илтифотли ва ноҳолис муносабатда бўлиш шаклидаги **шахсий манфаатини** намоён этилиши;

✓ **Яқин қариндошлар** – қариндош ёки қуда томондан қариндош бўлган шахслар, яъни ота-она, туғишган ва ўғай ака-ука ва опа-сингиллар, эр-хотин, фарзанд, шу жумладан фарзандликка олинганлар, бобо, буви, неваралар, шунингдек эр-хотиннинг ота-онаси, туғишган ва ўғай ака-ука ва опа- сингиллари.

МАНФААТЛАР ТЎҚНАШУВИНИ БОШҚАРИШ

Жамият ходимлари ўз хизмат вазифаларини **ҳалол ва виждонан** бажариши, ўз **шахсий манфаатларидан** келиб чиқиб, **вазирликнинг мол-мулки ва (ёки) хизмат мавқеларидан** фойдаланмасликлари талаб этилади.

Жамият ходимлари хизмат вазифаларини бажариш билан боғлиқ ҳар қандай совғалар (**рағбат воситалари, кафолатлар, мукофотлар, пул маблағлари, моддий қимматликлар, криптовалюталар**)ни қабул қилиши тақиқланади.

Расмий делегациялар таркибида, шу жумладан хорижий сафарлардаги расмий тадбирларда Жамият ходимлари томонидан олинган ҳар қандай совғалар суммаси ва шаклидан қатъий назар **ЖАМИЯТ ЭҒАЛИГИГА ЎТКАЗИЛАДИ.**

КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ КУРАШИШ ТИЗИМИНИНГ ЭЛЕМЕНТЛАРИ

Жамият ходимлари **фуқаролар (юридик шахслар) билан муносабатларда:**
ҳалоллик,

адолатлилик ва инсофлилик каби хулқ-атвор намунасини кўрсатиш билан бирга,

ўзларида **коррупцион** ҳаракатларга тоқатсизлик муносабатини шакллантириши лозим.

Ҳуқуқбузарликка қарши кураш ва айбдор шахсларни жавобгарликка тортиш

Антикоррупцион талабларни бузган Жамият ходимлари:

- Ўзбекистон Республикаси қонунчилигида белгиланган тартибда ва асосларда;

- интизомий, маъмурий ёки жиноий жавобгарликка тортиладилар.

Жамият ходимлари ўз раҳбарини ёхуд ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларини:

☎ уларни ҳуқуқбузарликлар содир этишга оғдириш мақсадида бирор-бир шахсларнинг қилган мурожаатларининг барча ҳолатлари тўғрисида;

☎ бошқа давлат хизматчилари томонидан содир этилган ҳуқуқбузарликларнинг ўзларига маълум бўлган ҳар қандай ҳолатлари ҳақида хабардор қилиши шарт.

КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ КУРАШИШ БҲЙИЧА СИЁСАТ

Мазкур сиёсатнинг талаблари эгаллаб турган лавозими ва бажарадиган вазифа ва функцияларидан қатъий назар Жамият билан меҳнат муносабатларида бўлган барча ходимларга тадбиқ этилади.

Жамиятга ишга қабул қилинаётган ҳар қандай шахс ушбу сиёсат билан имзо қўйган ҳолда танишишга ва унинг қоидаларига риоя қилишга мажбур.

Жамиятнинг коррупцияга қарши курашиш принциплари:

Қонунийлик - Жамиятда коррупцияга қарши курашиш чора тадбирлари Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги талаблари, давлат бошқаруви органларида коррупцияга қарши курашиш бўйича **жаҳонда тан олинган амалиётни** ҳисобга олган ҳолда ҳамда Жамият тизимининг белгиланган ички ҳужжатларига мувофиқ амалга оширилади;

Коррупцияга тоқатсизлик – Жамият ўз фаолиятининг барча соҳаларида коррупциянинг ҳар қандай шакллари ва кўринишларига **муросасиз муносабатда** бўлади.

Очиқлик ва шаффофлик - Жамият тизимида коррупцияга қарши курашиш соҳасида қабул қилинган ва амалга оширилаётган чора-тадбирлар ҳақида **ҳодимларни** ҳамда **кенг жамоатчиликни** хабардор қилиш.

Жамиятда коррупцияга қарши курашишнинг асосий элементлари

- ✓ Коррупцияга қарши курашиш бўйича асосий ички хужжатларни **Сиёсат ва Одоб-ахлоқ** қоидалари ташкил этади;
- ✓ Юқори даражада **рахбарлик намунаси**: Жамият раҳбарлари ўзига бўйсунувчилар, фуқаролик ва юридик шахслар билан муносабатда ҳалол, адолатли ва мустақил ҳуқ-атвор намунаси бўлишлари керак;
- ✓ Жамият фаолиятининг коррупцияга қарши курашишнинг самарали тизимни яратиш ва амалга оширишда қуйидагилар орқали **етақчиликни намойиш** этади:

- ✓ Жамият фаолиятининг **хавф-хатарга** эга функцияларига коррупцияга қарши курашиш самарали чора-тадбирларни **жорий** этади, шу жумладан, коррупцияга қарши курашиш дастури **йўл харитасини** ишлаб чиқади ва унинг **ижросини назорат қилиш** орқали кўмаклашади;

- ✓ Ўз мансаб мажбуриятларини бажариш доирасида қолган ходимларида коррупциянинг **барча шакллари ва кўринишларига муросасиз муносабатни** шакллантирган ҳолда коррупцияга қарши курашиш бўйича **қонунчилик нормалари** ва қабул қилинган **ички хужжатларга** риоя қилади ҳамда ахлоқий ҳуқ-атвор юзасидан **шахсан намуна** сифатида намоён бўлади.

ИШ ЖАРЁНИДАГИ СОВҒАЛАР

Жамият ходимларига уларнинг **шахси билан боғлиқ байрамлар**: (туғилган кун, бола туғилиши, Ватан химоячилари куни, хотин-қизлар куни)да берилган, хизмат мажбуриятларини бажариши билан боғлиқ бўлмаган совғалар **ходимнинг шахси билан боғлиқ совғалар** деб тан олинади.

Бундай совғаларни беришда қуйидаги талабларга риоя қилиш лозим:

✓ Совғалар Жамият таркибий тузилмаларининг камида **уч нафар ходимлари иштирокида** берилиши;

✓ Совға бериш жараёни **табрик нутқи** билан бирга бўлиши, унда совға беришга **сабаб бўлган воқеа ўзининг аник** ифодасини топган бўлиши;

✓ Совғанинг умумий қиймати (**барча солиқлар ва йиғимларни ҳисобга олган ҳолда**) **5 (беш) баравар базавий ҳисоблаш миқдоридан ошмаслиги** лозим.

Коррупцияга қарши курашиш учун масъул шахслар ва бўлинмалар:

Жамиятда коррупцияга қарши курашиш бўйича самарали тизимни йўлга қўйиш мақсадида **Комплаенс назорат ва коррупцияга қарши курашиш бўлими** ташкил этилган.

Бўлим коррупцияга қарши курашиш бўйича вазифаларни амалга оширишда етарли даражада **мустақилликка ва муҳим ресурсларга** эга бўлиб, бевосита **Жамият Бошқарув раисига** бўйсунди ва ўз фаолиятини Низомга мувофиқ амалга оширади;

Жамият таркибий тузилмаларида коррупцияга қарши курашишга оид **қонунлар, миллий кенгаш қарорлари, меъёрий ҳужжатлар, шунингдек, вазирлик хайъати қарорлари, Жамият раҳбари буйруқларига** риоя этилиши устидан назорат олиб борилади.

Ходимларни танлаш, лавозимдан лавозимга ўтказиш,

моддий рағбатлантириш:

Жамиятда ходимларни танлаш, уларни атестациядан ўтказиш ва фаолиятини баҳолаш, шу жумладан мукофот пулларини тўлаш, устама ҳақлар ва бошқа турдаги мукофотларни белгилаш жараёни барча ходимлар учун шаффоф, тенг ва ҳолис бўлиб, ушбу сиёсатнинг асосий тамойиллари ва талабларига мувофиқ келади.

Жамият ходимларини мукофотлашга асос бўлиб хизмат қиладиган, уларни фаолиятининг асосий кўрсаткичларини баҳолаш тартиби ва мезонлари ишлаб чиқилган.

Виждонлилик ва ҳалоллик тамойилларига амал қилиш!!!

Жамият ходимлари ўз хизмат мажбуриятларини бажариш чоғида:

✓ **виждонлилик** ва **ҳалоллик** тамойилларига амал қилиши;

✓ **хизмат** мавқеидан **шахсий** манфаатларини кўзлаб иш тутмаслиги лозим.

Жамият ходимлари ишга қабул қилинишида, бошқа лавозимга ўтказилишида:

- **манфаатлар тўқнашувига олиб келадиган;**
- **ёки олиб келиши мумкин бўлган**

шахсий манфаатдорлиги ҳақидаги маълумотларни **ҳар йили** ва тегишли вазиятлар ҳолатлар юзага келишига қараб, **ошкор қилишга мажбур ҳисобланади.**

Коррупцияга қарши чоратадбирлар ва тартиб-таомиллар билан боғлиқ бўлган **ҳар қандай саволлар** бўлса:

Жамиятнинг **Комплаенс назорат ва коррупцияга қарши курашиш бўлимига** мурожаат қилишлари мумкин.

КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ КУРАШИШ ВА ОДОБ-АХЛОҚ ҚОИДАЛАРИ

Қоидалар:

- коррупция ва ҳуқуқбузарликларнинг **олдини олишга;**
- улар **содир этилишининг сабаб ва шарт-шароитларини бартараф этишга;**
- давлат хизматчиларини юксак ҳуқуқий **онглилик,**
- Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, қонунлари ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларига қатъий риоя қилишга;
- фуқароларнинг **ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашга йўналтирилган.**

Ходимлар барча **қонун ҳужжатлари ва қоидалари талабларига** риоя этишлари шарт.

Қоидаларга риоя этиш ходимларнинг **касбий фаолиятини ва хизматдаги хулқ-атворини баҳолаш мезонларидан бири** ҳисобланади.

Ишга кираётган шахслар Коррупцияга қарши курашиш ва ахлоқ-одоб қоидалари билан **имзо қўйдирган** ҳолда таништириладилар.

Ходимларнинг мажбуриятлари

Хизмат вазифаларини бажаришда давлат **принциплари ва талабларига қатъий риоя этиш;**

- ўз хизмат вазифаларини **виждонан, юксак касбий даражада бажариш;**
- юқори давлат **органлари ва мансабдор шахсларнинг ўз ваколатлари доирасида қабул қилган қарорларни ўз вақтида сифатли бажариш;**
- ўз фаолиятини қонун ҳужжатлари ва ички ҳужжатларда белгиланган лавозим ваколатлари доирасида амалга ошириш;
- норматив ҳуқуқий ҳужжат ва идоравий ҳужжатларда белгиланган чеклашлар ва таъқиқларга риоя қилиш, ўз хизмат вазифаларини оғишмай бажариш;
- хизмат мавқеидан давлат **органлари, бошқа ташкилотлар, уларнинг мансабдор шахслари, шунингдек фуқаролар фаолиятига ноқонуний таъсир кўрсатиш учун фойдаланмаслик;**

➤ соҳада **коррупцияга нисбатан муросасиз муносабатни шакллантириш;**

➤ коррупцияга **қарши курашиш ва унинг олдини олишга доир чора-тадбирларни амалга ошириш.**

Жамият ходимларининг хизматдаги хулқ-атворининг асосий принциплари ва қоидалари

- **Жамият ходимлари коррупция ҳолатларига қарши курашиши ва уларнинг профилактикасига фаол кўмаклашиши шарт.**

- Жамият ходимлари ўз раҳбарларини ёхуд ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларини уларни ҳуқуқбузарликлар содир этишга **оғдириш мақсадида** бирор-бир шахсларнинг қилган мурожаатларининг ҳолатлари тўғрисида, шунингдек бошқа ходимлар томонидан содир этилган ҳуқуқбузарликларнинг **ўзларига маълум бўлган ҳар қандай** ҳолатлари ҳақида хабардор қилишлари шарт.

- Жамият ходимларининг касбий фаолияти давомида ўзларига маълум бўлган ахборотнинг **сақланишини ва махфийлигини** таъминлаш юзасидан **барча чораларни кўришлари шарт**, уларнинг **ошкор этилганлиги** учун улар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда **жавоб берадилар**.

- Раҳбар ўзига бўйсунувчи ходимларга нисбатан юқори **профессионализм, софлик ва адолатда ўрнатилган бўлиши**, давлат органида ёхуд унинг таркибий ёки ҳудудий бўлинмасида **маънавий психологик муҳит шаклланишига** кўмаклашиши лозим.

- Раҳбар ўзига бўйсунувчи ходимлардан уларнинг хизмат вазифалари доирасидан **чиқиб кетадиган** топшириқларни бажаришини **талаб қилмаслиги**, шунингдек **қонунга хилоф** хатти-ҳаракатларни содир этишга **ундамаслик керак**.

- **Раҳбар** кадрларни қариндошлик, ҳамшахарлик ёки шахсий садоқат белгилари бўйича танлаш ва жой-жойига қўйиш ҳолатларига йўл қўймаслиги зарур.

- Шунингдек **раҳбар** гуруҳбозлик, маҳаллийчилик, фаворитизм кўринишлари, шунингдек ўз хизмат

вазифаларини бажариш жараёнида бошқа **салбий омилларнинг** қатъий равишда **олдини олиши лозим.**

- Жамият ходимлари ўзларининг хизмат вазифаларига бўлган муносабати билан **жамоада ишчанлик, ўзаро хайрихоҳлик ва амалий ҳамкорлик** муҳитини қарор топтиришларига интилишлари керак.

- Жамият ходимлари:

- хушмуомала;

- илтифотли;

- одобли;

- эътиборли;

- **фуқаролар ва ҳамкасблари** билан ўзаро муносабатда сабр- тоқатли бўлиши, уларни ҳурмат қилиши шарт.

- Жамият ходимлари ўзига бўйсунувчиларга ва фуқароларга нисбатан:

- **қўполлик қилмаслиги;**

- **одамларнинг шаъни ва кадр-қимматини камситмаслиги;**

- **уларга асоссиз психологик ва жисмоний таъсир кўрсатиш ҳолатларига йўл қўймаслиги** керак.

- Жамият ходимлари хизматдан ташқари вақтда:

- умумий қабул **қилинган одоб-ахлоқ нормаларига** риоя этишлари;

- **ғайри ижтимоий хатти-ҳаракатларга** йўл қўймаслиги керак.

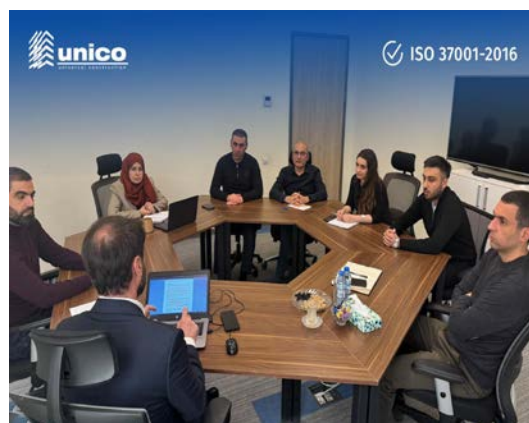
Жамият ходимлари ўз хизмат вазифаларини бажаришда манфаатлар тўқнашуқига сабаб бўладиган **шахсий манфаатдорлик** ҳолатларига йўл қўймасликлари керак.

- Жамият ходимлари манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ **тадбиркорлик фаолияти билан** шуғулланиши тақиқланади.

Коррупцияга қарши курашиш ва одоб-ахлоқ қоидаларини бузганлик учун жавобгарлик

- Коррупциявий ҳолатлар ёки бошқа ҳуқуқбузарлик содир этганлик қонун ҳужжатларига мувофиқ жавобгарликка сабаб бўлади;
- коррупциявий ҳолатлар ёки бошқа ҳуқуқбузарликлар содир этган шахслар **суднинг қарорига кўра муайян ҳуқуқлардан**, шу жумладан муайян лавозимларни эгаллаш ҳуқуқидан қонунга мувофиқ тарзда махрум этилиши мумкин;
- ходимлар томонидан қоидаларга риоя этилиши **атестациялар** ўтказишда, юқори ва бошқа **лавозимларга** тавсия этиш учун кадрлар захирасини шакллантиришда, **тақдирлаш ёки мукофотларга** тавсия этишда ҳисобга олинади;
- қоидаларда назарда тутилган **нормаларнинг бузилиши** махсус таркибий бўлинма мавжуд бўлмаган тақдирда, тегишли бўлинмалар ходимлари одатда **5-11** кишидан иборат таркибда тузилади.

ОДОБ-АХЛОҚ ВА КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ КУРАШИШ БОРАСИДА ЎҚИТИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ БЎЙИЧА УСЛУБИЙ КЎРСАТМАЛАР

Услубий кўрсатмалар коррупция

ҳаракатларин
инг олдини
олишга ва

уларнинг содир этилишига олиб келадиган
сабабларни бартараф этишга, Жамият
ходимларини Ўзбекистон Республикаси
қонунчилигига ва вазирлик тизимининг ички
ҳужжатларига қатъий риоя қилиш руҳида
тарбиялашга қаратилган.

**Жамият ходимларини коррупцияга қарши ўқитиш дастурлари ва
материаллари мазкур ҳужжатга мувофиқ ишлаб чиқирилиши керак.**

Ўқитиш турлари ва шакллари

- **Одоб-ахлоқ ва коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитиш
қуйидаги ўқув дастурларини ўз ичига олиши керак:**
- **Жамият ходимларини одоб-ахлоқ қоидалари бўйича умумий
ўқитишга мўлжалланган ўқув машғулотлари;**
- **Барча ходимларни коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитишга
мўлжалланган ўқув машғулотлари;**
- **Коррупция хавфига кўпроқ мойил бўлган лавозимларни
эгалловчи ходимларни коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитишга
мўлжалланган махсус ўқув машғулотлари;**
- **Жамият тизимидаги коррупцияга қарши курашиш тизимининг
ишлашига ва ривожланишига масъул бўлган ходимларни**

коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитишга мўлжалланган **махсус ўқув машғулотлари**.

Ўқув машғулотларини ўтказиш вақтлари ва даврийлиги

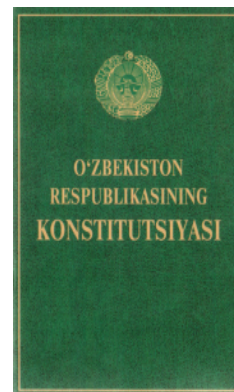
“Ўзкимёсаноат” АЖ тизими ходимлари қуйидаги ҳолатларда коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқув машғулотларида қатнашиши керак:

- Ходим коррупция хавфига кўпроқ мойил бўлган **лавозимда фаолият юритса;**
- Лавозимга **тайинланиш ва ротациядан сўнг**, агар шахснинг янги лавозими коррупция хавфига кўпроқ **мойил бўлган лавозимлар рўйхатига кирса;**
- Жамият тизимида коррупция ҳаракатларининг рўй бериши ҳолатлари ёки бажарилаётган ишлар жараёнларнинг **коррупция хавфи даражаси ошгани аниқланганда;**

ХИЗМАТ ЖАРАЁНИДА МАНФААТЛАР ТЎҚНАШУВИНИ ТАРТИБГА СОЛИШ ҚОИДАЛАРИ

Умумий қоидалар

➤ Қоидалар турли **салбий ҳолатларнинг** олдини олишга, улар содир этилишининг сабаб ва шарт-шароитларини бартараф этишга, давлат хизматчиларини юксак ҳуқуқий **онглилик, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, қонунлари ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларига** қатъий риоя қилишга йўналтирилган;

➤ Ходимнинг қоидаларга амал қилиш мажбурияти Жамиятга **ишга қабул қилинган кундан этиборан вужудга** келади.

Ходимлар қуйидаги ҳуқуқларга эга

- Қарама-қаршилик предмети бўлиши мумкин бўлган масалалар бўйича ахборотни **Жамият раҳбариятига** тақдим қилиш;
- ташкилотда **салбий ёки ҳақиқатга тўғри келмайдиган** ахборотнинг пайдо бўлишига сабаб бўлган барча фактларга муносабат билдириш.

Жамият ходимларининг қоидаларни бузганлиги учун жавобгарлиги

➤ Ходимлар томонидан **қоидаларнинг бузилиши** унинг қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда **жавобгарликка** тортиш учун асос бўлади;

➤ Ходимлар томонидан қоидаларга риоя этилиши, **атестациялар ўтказишда, юқори ва бошқа лавозимларга тавсия этиш** учун кадрлар захирасини **шакллантиришда, тақдирлаш ёки мукофотларга тавсия** этишда ҳисобга олинади;

- Қоидаларда назарда тутилган нормаларнинг **бузилиши** тегишли таркибий бўлинма ёки Жамият раҳбарияти томонидан кўриб чиқилади.

Манфаатлар тўқнашувини бошқариш

Жамият ходимлари:

- ўз хизмат **мажбуриятларини** бажариш ва **ташкилот манфаатларини** **ифодалаш** доирасида **виждонлилик** ва **ҳалолик** тамойилларига амал қилиши;
- **шахсий манфаатларини** ҳисобга олган ҳолда ўзларининг **хизмат мавқеидан** ва **ташкилотнинг мол мулкидан фойдаланмаслиги**;
- манфаатлар тўқнашувига олиб келадиган **вазиятлардан сақланишлари** лозим.

Ходимларни:

- **ишга қабул қилишда**;
- **бошқа лавозимга ўтказишда** манфаатлар тўқнашувига олиб келадиган ёки олиб келиши мумкин бўлган **шахсий манфаатдорлиги** ҳақида маълумотларни ҳар йили;
- тегишли **вазиятлар юзага келишига қараб** ошкор қилишга **мажбурдирлар**.

МАНФААТЛАР ТЎҚНАШУВИНИ БОШҚАРИШ ТЎҒРИСИДАГИ НИЗОМ

Ушбу Низом Жамиятида манфаатлар тўқнашувини аниқлаш, олдини олиш ва ҳал қилиш тартибини белгилайди.

Ушбу низом талаблари Жамиятнинг барча ходимларига уларнинг эгаллаб турган лавозими ва хизмат ваколатларидан қатъий назар қўлланилади.

Масъул таркибий бўлинмалар ходимларининг мажбуриятлари ва ваколатлари

Жамият ходимлари хизмат мажбуриятларини бажаришда ёки вазирлик манфаатларини ифодалашда:

- ушбу Низомда белгиланган тамойилларга амал қилишлари;
- манфаатлар тўқнашувига олиб келадиган вазиятлардан ўзларини сақлашлари лозим.

Хизмат вазифаларини бажаришда манфаатлар тўқнашувининг олдини олиш учун Жамият ходимлари:

Потенциал ёки ҳақиқий манфаатлар тўқнашуви ҳақидаги маълумотларни ўз вақтида ва тўлиқ ошкор қилиши;

Ўз хизмат мавқеидан фақат Жамият манфаатларида фойдаланиши;
Фақат Жамият манфаатларини кўзлаши;

Жамиятнинг манфаатларига зид келадиган ёки зид келиши мумкин бўлган шахсий манфаатлар тўғрисида Жамият раҳбарини хабардор қилиши лозим.

Манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги маълумотларни ошкор қилиш ва кўриб чиқиш тартиби:

→ Жамиятда вақант бўлган бўш иш жойларига номзодларни лавозимга тайинлаш ва ротация қилишда манфаатлар тўқнашувини дастлабки тарзда ошкор қилиш;

→ Манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги маълумотларни **ошкор қилиш**, потенциал ёки ҳақиқий манфаатлар тўқнашуви факти бўйича маълумотларни ошкор қилиш.

→ Жамият ходимларининг манфаатлар тўқнашувини **ошкор қилиш** ва **ҳал қилишга** оид асосий вазифалари

→ Иш масалари бўйича қарор қабул қилиш ва ўз хизмат вазифаларини бажаришда ташкилот манфаатларидан келиб чиқиш, **шахсий манфаатлар**, ўз қариндошлари ва дўстларининг манфаатларини ҳисобга олмаслик ;

→ Манфаатлар тўқнашувига олиб келадиган **ҳолат** ва шароитлардан сақланиш;

→ Юз берган ва юзага келиши мумкин бўлган манфаатлар тўқнашуви ҳолатини **ошкор қилиш**;

→ Юзага келган манфаатлар тўқнашувини **ҳал этишга** кўмаклашиш.

“ЎЗКИМЁСАНОАТ” АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТИ

КОРРУПЦИОН ВА БОШҚА ТУРДАГИ ХУҚУҚБУЗАРЛИКЛАР БЎЙИЧА ХАБАР БЕРИШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДАГИ НИЗОМ

Жамият ходимлари коррупцион ва бошқа турдаги ҳуқуқбузарликлар тўғрисида хабар бериш тартиби:

➤ коррупцион ва бошқа турдаги ҳуқуқбузарликларга оид **хабарлар** куйидаги **масъуллар** ва **тузилмалар** ҳамда **алоқа каналлари** орқали берилади;

➤ Жамият рахбари ва унинг ўринбосарларига **оғзаки** ва **ёзма** шаклда;

➤ Телеграм мессенжердаги алоқа канали t.me/uzkimyosanoatanticorbot;

➤ Жамиятнинг расмий **веб-сайтида** жойлаштирилган шакллар орқали;

➤ **Жамиятнинг ишонч телефони орқали** - телефон рақами **71-200-74-48**

➤ **тўғридан-тўғри ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига;**

➤ алоқа каналлари орқали келиб тушган **барча хабарлар** Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари ва Жамиятнинг ички идоравий ҳужжатларига мувофиқ **холисона** ва **ўз вақтида** кўриб чиқилади;

➤ ижтимоий тармоқларда берилган, **аноним** тарзида берилган, шунингдек **ҳуқуқбузарлик** содир этаётган

шахс ҳақидаги маълумотлар аниқ кўрсатилмаган хабарлар **ҳуқуқий аҳамиятга эга бўлмайди** ва ушбу маълумотларга тегишли тартибда Жамиятнинг **ички тартиб қоидалари асосида баҳо** берилади.

Коррупцион ва бошқа турдаги ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги хабарга қўйилган талаблар

- Ҳуқуқбузарлик тўғрисида берилаётган хабарда қуйидаги маълумотлар акс эттирилиши шарт:
- хабар муаллифининг **Ф.И.Ш, лавозими**;
- шахснинг мурожаат қилиши учун унга маълум бўлган **ҳолатларнинг тавсифи (сана, жой, вақт ва бошқа ҳолатлар)**;
- коррупцион ёки бошқа ҳуқуқбузарлик тури ва ушбу ҳуқуқбузарликни содир этган шахс тўғрисидаги **аниқ** маълумотлар;
- мурожаат қилинган **сана**;
- мурожаатчининг **телефон рақами**;
- мурожаат этувчи ўз мурожаатига асос бўладиган **бошқа ҳужжатларни ҳам қўшиб** тақдим этиши мумкин.

Коррупцион ва бошқа турдаги ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги хабарларни расмийлаштириш тартиби

Коррупцион ва бошқа турдаги ҳуқуқбузарликлар ҳақидаги хабарлар ва бошқа турдаги ҳуқуқбузарликлар **қайд этиш дафтарид**а рўйхатга олинади.

Хабарларни қайд этиш дафтари Жамиятнинг коррупцияга **қарши курашиш ва “комплаенс назорат”** тизимини мувофиқлаштиришга масъул бўлими ходими томонидан юритилади.

Хабарларни қайд этиш дафтари варақларига **номер қўйилиб** Жамият Бошқарув раиси томонидан имзоланади.

Аризачи **ёлғон хабар** берганлик ҳамда тухмат қилганлик учун белгиланган тартибда **жиноий** ҳамда **маъмурий жавобгарлик** ҳақида огоҳлантирилади.

Коррупцион ва бошқа турдаги ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги малумотларни масъулларга етказиш ва хизмат текшируви ўтказиш тартиби ҳамда муддатлари

→ Ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги хабарлар **масъул ходимлар** томонидан Жамиятда **зудлик билан** маълум қилинади;

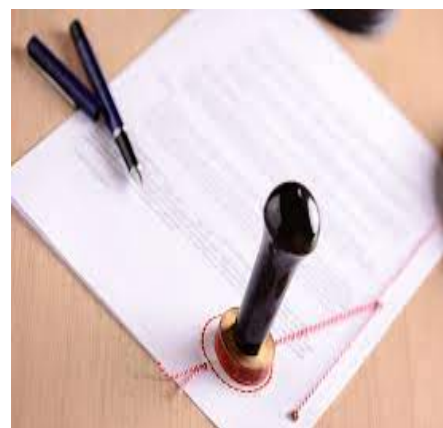
→ агар мазкур масала юзасидан аввал ҳам ариза келиб тушган бўлиб ушбу муржаатдаги **ҳолатлар** ўз тасдиғини **топмаган бўлса**, аризани **рад этиш** тўғрисида;

→ хабар тегишли тартибда кўриб чиқилгандан кейин натижасига кўра қуйидаги **қарорлардан бири** қабул қилинади;

→ хабар юзасидан **хизмат тешируви** ўтказиш тўғрисида хабарлардаги ҳуқуқбузарликлар ҳолатидан келиб чиқиб, **ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга** тақдим этиш тўғрисида;

→ Жамият Бошқарув раисининг **топшириғига** кўра хизмат текшируви ўтказилади;

→ хизмат текшируви натижаси ҳуқуқбузарлик содир этилганлиги факти аниқланганда, Жамият Бошқарув раисига **икки иш куни** ичида бу ҳақида хабар берилади;

→ ариза келиб тушган кундан эътиборан ўн беш кун ичида, кўшимча ўрганиш талаб этилганда **бир ой** муддатда кўриб чиқилади.

Хизмат текшируви натижалари юзасидан ёзма хулоса тайёрланиб унда қуйидагилар кўрсатилади

- Такдим этилган маълумотлар юзасидан **ўрганиш натижалари**;
- мурожаатни **тасдиқловчи ёки рад этувчи** асослар;
- мурожаат юзасидан кўрилган **таъсир чоралари**;
- мурожаат юзасидан аниқланган **сабаб ва шароитлар** юзасидан амалга ошириладиган **аниқ чора-тадбирлар**;
- хабарларни кўриб чиқиш натижалари бўйича **аризачига жавоб хати** юборилади.

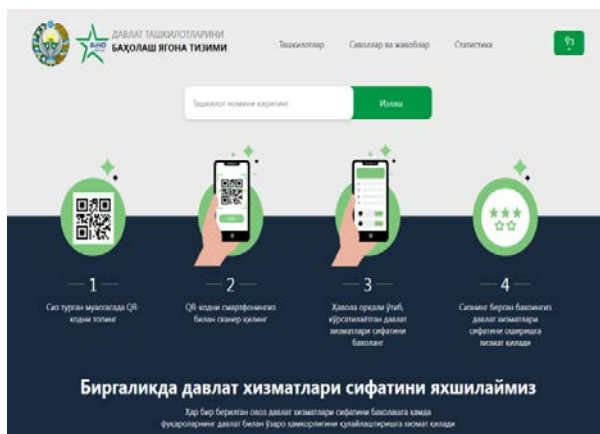
ЖАМИЯТГА ИШГА ҚАБУЛ ҚИЛИНАЁТГАН НОМЗОДЛАРНИ ТЕКШИРИШ БЎЙИЧА ЙЎРИҚНОМА

Йўриқномадан кўзланган мақсадлар:

- Номзод томонидан тақдим этилган, унинг **профессional фаолияти, бошқа жисмоний ва юридик шахслар билан қариндошлик ва тижорат алоқалари ҳақидаги** маълумотларни текшириш;
- Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги ҳамда Жамиятнинг ички ҳужжатлари талабларига мувофиқ ўзига юклатилган вазифаларни **ҳалол, сифатли, ҳолис амалга оширишга** қодир жисмоний шахслар билан меҳнат муносабатларини расмийлаштиришга эришилишини таъминлаш;
- Жамият тизимида лавозим мажбуриятларини бажариш учун етарли билим ва тажрибага эга бўлмаган ҳуқуқбузарликлар содир этишга мойил бўлган, шунингдек уларни ишга олиш **обрў, коррупцияга оид ёки бошқа хатарларга олиб келувчи номзодлар билан меҳнат муносабатларига киришиш хатарини** минималлаштириш;
- Раҳбарлик ва моддий жавобгарлик билан боғлиқ лавозимларга **билимли, ҳалол, виждонли, қонунга итоаткор** ходимларни танлаб олиш.

Ишга қабул қилинаётган номзодларни текширишга қўйилган умумий талаблар ва уларнинг муддатлари

оширилади.

➤ Номзодни текшириш **5 (беш) иш кунигача** бўлган муддатда амалга оширилади;

➤ Номзодни белгиланган муддатларда текшириш узрли сабабларга кўра имконсиз бўлса, унинг **давомийлиги 5 (беш) иш кунигача** бўлган муддатга **узайтирилиши** мумкин.

Ишга манбалари жойлашаётган номзодларни текшириш учун ахборот

Маълумотларни йиғиш ишга жойлашаётган номзод ҳақидаги **умумий ва холис** фикрни шакллантириш, номзоддан олинган, жумладан маълумотномада қайд этилган, номзоднинг шахсий профилидаги хужжатлар ва маълумотлар **ишончлилигини** баҳолаш, шунингдек, ўзи ҳақидаги маълумотларни яшириш ёки сохталаштириш аломатлари йўқлигини **таҳлил қилиш** учун барча очиқ ахборот манбаларидан фойдаланган ҳолда амалга оширилади

Текширувни расмийлаштириш ва хужжатларни сақлаш муддатлари

➤ Номзодни текшириш **конфиденциал характерга** эга ва вазирлик тизимининг танлов жараёнида ҳамда номзодни ва бошқа **учинчи шахсни текширишда қатнашмаган** ходимларга ошкор этилиши мумкин эмас;

➤ Ишга қабул қилинган тақдирда, номзодни текшириш натижалари ходимнинг шахсий хужжатларида Ўзбекистон Республикаси қонунларида белгиланган **муддат ва тартибда** сақланиши керак.